

Jul. 11. 11. 1960

1. Sysmän rakennuskaava-alueen päätien, Sysmä kk. - Suopelto, ja sen lähetyvillä olevien muinaisjäännösten tarkistus seuraavissa kohteissa:

- a. Sysmä Suurkylän kartanon maalla oleva uhrikivi. Maanomistaja on mv. Matti Streng, os. Sysmä.
- b. Sysmä Suurkylän kylä, Ihananiemen tilan maalla, ovat hautarauniot, omist. mv. Pauli Streng, os. Sysmä.
- c. Sysmä Suurkylän kl., seurakunnan maalla ovat hautarauniot.
- d. Sysmä Suurkylän kl. Lystimetsä, omist. Eenokki Tho, os. Sysmä.

2. Sysmän Saaren kl:n Seppälän talon maalla olevan uhrikallion ja rautakautisen (?) raunion tarkistus. Maanomistaja on mv. Kauko Asikainen, os. Sysmä, Saaren kl.

Tarkastus suoritettiin 13. 8. - 16. 8. Koeojien kaivamiseen sai allekirjoittanut työvoimaa Sysmän kunnalta. Kertomukseen kuuluu 5 valokuva-kartta-liitettä. Filmit on lueteltu seuraavasti: 24279-24291. Löydöt on lueteltu päänumerolle 14921.

1a. Sysmän Suurkylän kartanon maalla oleva uhrikivi sijaitsee pitäjän kirkosta n. $\frac{1}{2}$ km. koilliseen, nykyisestä maantiestä n. 10 itään. Uusi tielinja on vedetty siten, että paalu 13 + 20 on uhrikivestä 16.50 m. länteen. Uhrikivi tulee jäämään tien suoja-alueelle, mutta tietyöt eivät tule sitä hävittämään. Uhrikivestä on tarkastuskertomus vuodelta 1954. Valok. 1; filmit 24279-24280. Kartta 1:3.

b. Sysmän Suurkylässä on kirkolle menevän maantien molemmin puolin, edellä mainitusta uhrikivestä 180 m. lounaaseen, kirkosta n. 300 m. koilliseen, Majuveden länsirannalla, siitä 100-200 m., Ihananiemen talon maalla viisi hautarauniota käsittävä kalmisto, jonka uusi tielinja tulee halkaisemaan. Maasto on peltoa, heikosti Majuvedeen viettävää rinnettä.

Raunio n:ro 1. Sijaitsee kalmiston pohjoisimpana, Sysmän kirkolle menevän tien itäreunassa TVH:n tiepaalun n:ro 15.00 eteläpuolella. Se on osittain nykyisen maantien alla. Kummun koko on 7 x 7 m. Se on kauttaaltaan vahvan turpeen peittämä. Teimme koekaiivauksen kummun keskusta, jolloin löysimme 10-30 cm:n syvyydestä pientä palanutta nyrkinkokoista kiveystä, nokea sekä keramiikkaa. Koekaiivauksen tulos oli sellainen, että on syytä pitää rauniota rautakautisena hautana tai uhrikumpuna. Kumpu jää uuden linjan alle. Valok. liite 1, filmi 24281; kartta 1:1; kartta 2.

Raunio n:ro 2. Numerosta 1 n. 30 m. etelään, ~~-----~~ aivan tien itäreunassa. Laakea, vahvan turpeen peittämä kumpare, jonka halkaisija on 7 m. Sen eteläreunassa on toinen matala turpeen peittämä kumpu, mahdollisesti myös hauta. Teimme koekuopan kummun keskusta, josta löytyi 55 cm:n vahvuinen nokikerros, palanutta nyrkinkokoista kiveystä, saviastian palasia sekä palanutta luuta. Uuden tielinjan luiska tulee hävittämään osan rauniosta. Valok. liite 1, filmi 24284. Kartat 1:1, kartta 2.

Raunio n:ro 3. N:rosta 2 10-11 m. etelään, ~~-----~~ kirkolle menevän maantien itälaidalla, kallion kupeeseen ladottu. Halkaisija on 4 m. Raunioon ei tehty koekuoppaa. Ei jää tielinjan alle. Valok.

liite 1, filmi 24284, kartat 1:1,2.

Raunio n:ro 4. Kummusta 3 n. 40 m. länteen, kirkolle menevästä maantiestä n. 20 m. länteen on suuri nummettunut kumpu. Koko on 6 x 6 m. Raunioon ei tehty koekaivausta. Ei jää tielinjan alle. Kartat 1:1,2.

Raunio n:ro 5. Rauniosta n:ro 4 n. 5 m. N. Kallion varaan ladottu raunio. Siihen tehtiin koekuoppa ja löydettiin tiiltä heti turpeen alta. Myöhäinen latomus. Kartat 1:1,2.

Samalla pellolla kuin edellämainitut rauniot on maantien itäpuolella siitä n. 25 m., Strengin talosta länteen pieni kalliokarikko. Sen etelärinteellä on pienistä kivistä tehtyä latomusta.

1c. Sysmä, Suurkylä, seurakunnan maa. Sysmän pappailasta n. 50 m. länsi-lounaaseen, kirkon lounaispuolella olevalla pellolla, Majuveden länsirannalla, siitä n. $\frac{1}{2}$ km. Maasto on tasaista peltoa.

Raunio n:ro 1. Kauniisti maapohjalta kohoava kumpu, tiepaalun 22 + 40 kohdalla. Raunioon tehtiin syvä koekuoppa, josta tuli esiin peltomultaa ja pyöreitä palamattomia kiviä. Tuskin hauta. Kartat 1:2,3,

Raunio n:ro 2. Edellisestä 20 m. etelälounaaseen paalun 22 + 60 kohdalla, suuri komea kumpu. Koko on 7.20 x 6 m. Laelle tehtiin koekuoppa, josta tuli esiin kuumuudessa lohkeilleita nyrkinkokoisia kiviä, mustaa maata, hiiltä n. 40 cm:n syvyydessä, hampaan

palanen n. 20 m. syv. Vaikuttaa haudalta, joskaan kummusta ei löytynyt mitään varsinaisesti rautakautista materiaalia. Jää tielinjan alle. Valokuvaliite 2, filmit 24286-24287. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 3. Edellisestä n. 15-20 m. luoteeseen. Matalahko, vahvan turpeen peittämä kumpu. Reunoja kiertää isoista kivistä tehty latomus. Halkaisija on 5.50 m. Kumpuun ei tehty koekuoppaa. Ei jää tielinjan alle. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 4. N:ro 1:stä 7-10 m. NW, laakea lähinnä pyöreä kumpare. Laelle tehtiin koekuoppa, josta löytyi pientä nyrkinkokoista kuumuudesta halkeillutta kiveystä, tummaa maata, 48 cm:n syvyydestä saviastianpaloja ja nokea. Itäreuna tulee jäämään tielinjan alle. Valokl. 2, filmi 24285. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 5. Edellisestä 3 m. länteen on pitkänomainen kumpare. Suurien maakivien kehystämä. Koko = 7 x 4 m. Raunioon ei tehty koekaivausta. Ei jää tielinjan alle. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 6. N:ro 2:sta 20 m. etelä-lounaaseen. Laaja, epämääräinen latomus, turpeen peittämä. Keskelle tehtiin koekuoppa, josta löytyi kuumuudesta halkeilleita kiviä ja tummaa maata, mutta ei nokea. Reunalla on kaivanto, joka on täytetty pienillä irtonaisilla kivillä. Jää tielinjan alle. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 7. N:3:sta n. 3-4 m. SW pitkänomainen raunio. Kehäkiveys näkyvissä. Koko on 2.5 x 4.30 m. Raunioon ei tehty koekuoppaa. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 8. N:ro 6:sta n. 5 m. itään. Matala laakea raunio. Halkaisija 8,5 m. Koekuopasta löytyi mustaa maata, ei varsinaisesti nokea. N. 40 cm. syvyydessä maan väri alkoi tummua. Jää tielinjan alle. Kartat 1:2,3.

1d. Sysmä, Suurkylä, Lystimetsä. Edellämainitun seurakunnan pellon naapurissa sen etelä-lounaispuolella on Lystimetsän talon hakamaassa kolme hautarauniolta vaikuttavaa kumpareta. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 1. Kaunis pyöreä turpeen peittämä raunio. Koko on 6 x 7 m. Laelle tehtiin koekuoppa, josta löytyi luuta, nokimaata ja palanutta kiveä. Raunio sijaitsee aivan seurakunnan ja Ithon maan rajalla tielinjan keskiviivasta 3.3 m. länteen. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 2. 5.5 m. edellisestä länsi-lounaaseen. Suuri laakea kumpare. Reunoilla isoja kiviä. Kumpareen reunalla kasvaa iso koi-vu. Koko on 10.50 x 8 m. Paalu 23 + 00 on kummusta n. 5 m. itään. Raunioon ei tehty koekaivausta. Jää tielinjan alle. Kartat 1:2,3.

Raunio n:ro 3. 9 m. n:ro 1:stä itään, tielinjan keskiviivasta 6 m samaan ilmansuuntaan, aivan seurakunnan ja Ithon maiden rajalla. Laakea pitkänomainen raunio. Koko on 4 x 6 m. Raunion laelle tehtiin koekuoppa, josta löytyi mustaa maata ja palanutta kiveystä. Raunio tulee jäämään tielinjan alle. Kartat 1:2,3.

Henokki Ithon maalla on edellämainittujen lisäksi 11 rauniota, matalia pyöreistä luonnonkivistä tehtyjä latomuksia, joissa kivien välissä on hyvin vähän harmaata ruokamultaa tai hiekkaa. Latomukset eivät vaikuttaneet sellaisilta, että olisi syytä epäillä niitä esihistoriallisiksi.

12. 9. 1960 kävi allekirjoittanut TVH:n Mikkelin piirin edustajan insinööri Hietamiehen kanssa ko. raunioalueilla, joiden läpi uusi tiesuunta tulee kulkemaan Tällöin sovittiin siitä, että Pauli Strengin maalla uusi suunta ohjataan raunioiden lomitse siten, että kummut 1 ja 2 jäävät tien suoja-alueelle. Seurakunnan maalla oli ainakin raunioiden 2 ja 4 tähden pyydettävä myös linjan muutosta. Tähän TVH:n edustaja ei kuitenkaan suostunut. Sen sijaan hän piti parempana vaihtoehtoa, että ko. tie yhtyy vanhaan Suopohjan tiehen jo Sysmän kirkon luona, ja seurakunnan raunioalue jää tiesuunnitelman ulkopuolelle. Ratkaisu oli siitäkin syystä sopiva, että paikkakuntalaiset olivat samaa asiaa toivoneet. TVH on lähettänyt päätöksestä kirjallisen ilmoituksen, joka on liitetty kertomukseen.

2. Sysmän Saaren kl:n Seppälän talo sijaitsee kirkosta 1800 m lounaaseen. Talon maalla on talon puutarhan länsilounais-nurkassa, Seppälään tulevan tien NWN puolella kallio, jonka pinnalla on 29 varmaa ja yksi epävarma uhrikuoppa, 4 x 1.60 m. laajalla alueella. Eräät kuopista ovat suuria, halk. 9 cm.; pienempien kuoppien halkaisija on 5-6 cm. ja syvyys 1 cm. Mv. Asikaisen aikomuksena oli rakentaa paikalle ulkovaja, mutta uhrikuopat havaittuaan hän alkoi epäillä niitä esihistoriallisiksi ja kutsui allekirjoittaneen niitä katsomaan. Saatuaan tietää, että todella kysymyksessä uhrikallio, hän luopui rakennussuunnitelmistaan. Mt:n Esihistoriallinen osasto on lähettänyt mv. Asikaiselle rauhoituskilven kiinnitettäväksi uhrikalliioon. Muinaisjäännös on jo entuudestaan mainittu Hackmanin tarkastuskertomuksessa vuodelta 1919. Valokuvaliite 2, filmit 24288, 24289 ja 24290. Kartta 1:4.

Seppälän talon maalla, talosta itä-koilliseen n. 200-240 m Majuveden lahden länsirannalla, lähellä venevalkamaa on matala tur-

peenpeittäjä kumpu. Halk.= 5 m. Kumpua reunustavat isot kivet. Seppälän talon ympäristössä näitä kumpuja saattaa olla useampia-kin. Eräs sellainen oli talon navetan vieressä, toinen edellämainitun uhrikallion N laidalla (mahdollisesti nuori). Lisäksi näkyi uhrikallion länsipuolella olevalla pellolla karikoita, joissa saattaisi olla turpeenpeittäjiä kivilatomuksia. Ajan puutteen takia en ehtinyt näitä kohteita tarkastaa perusteellisemmin.

Venevalkaman lähellä olevasta rauniosta on valokuva, liite 3, filmi 24291; kartta 1:5.

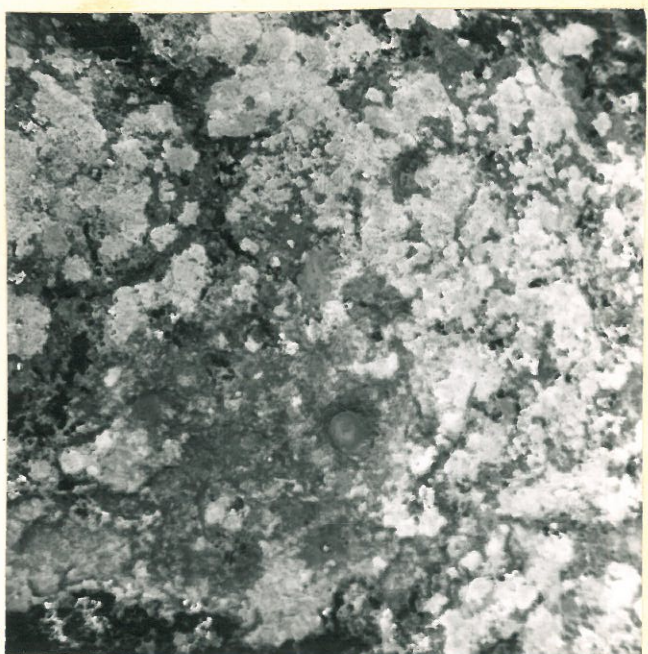
Helsingissä 9. 11. 1960.

Anna-Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto.

F.24279

Suurkylä

F.24280

Suurkylä, uhrikuoppia kiven yläpinnassa!

F.24281

Suurkylä. Pauli Stungin maalla oleva hauta kumpu. N:ro 1.

F.24282

Suurkylä. Leena Kunnan maalla oleva hauta Aunio. N:ro 1.

F.24283

Suurkylä. Kallion päälle tehty kotomus Pauli Stungin maalla.

Käämä

F.24284

Suurkylä, raunioita Pauli Stungin maalla. N:rot 2 ja 3. A-L Kiviranta 1960

F24285

Suurkylä, seurakunnan maa. Raunio 4.

F.24286

Suurkylä, seurakunnan maa. Raunio 2V.

F24287

Suurkylä, seurakunnan maa. Raunio 2.

F24288

Saaren klt. Seppälän tl. Talon perustan länni-loun. nurkassa oleva uhrikallio.

F24289

Ks. filminumeroa 24288

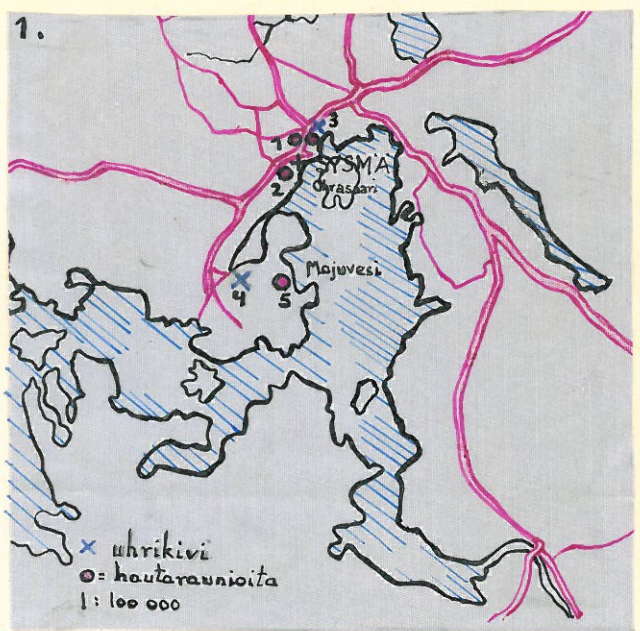

F.24290

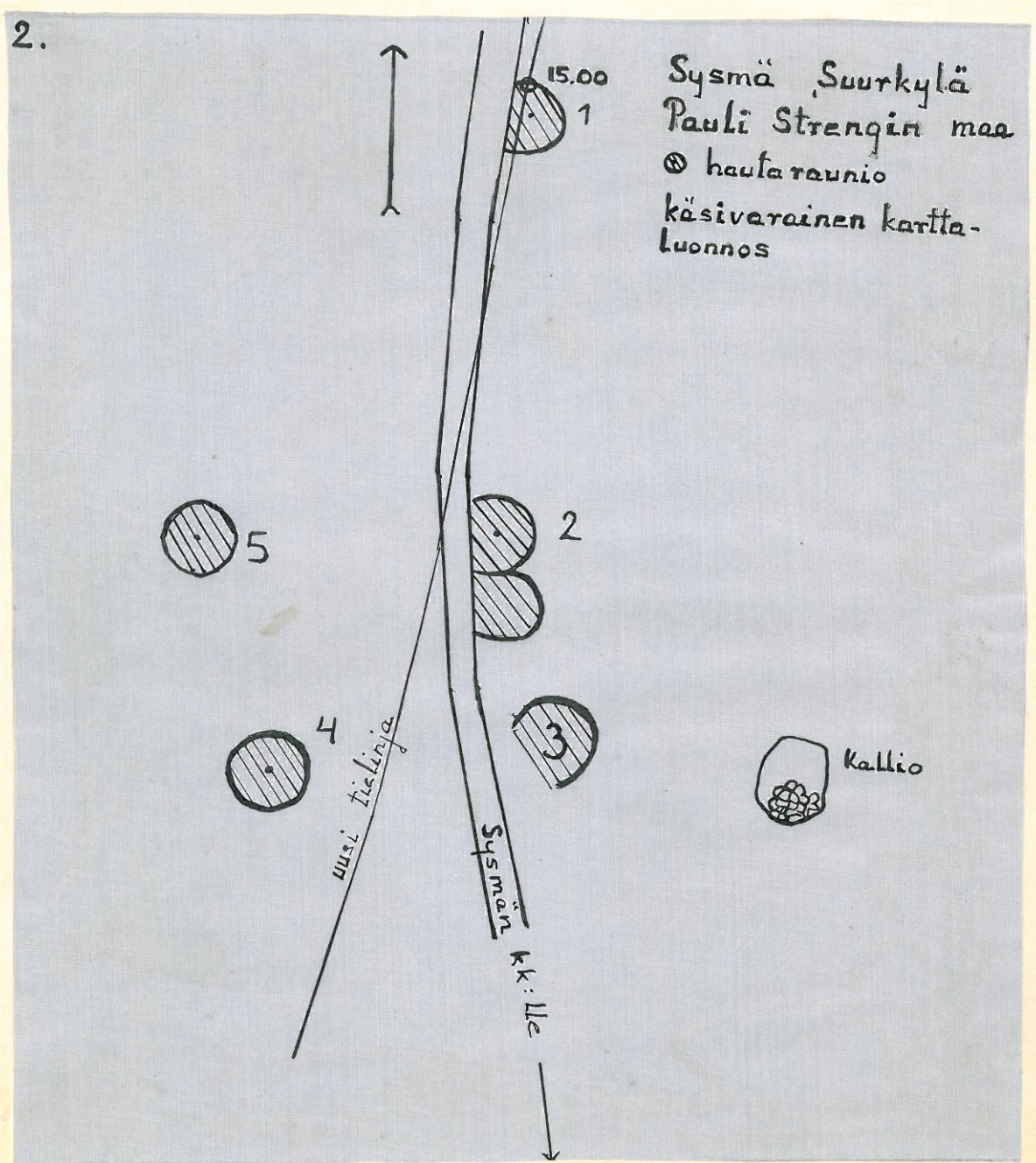
Ks. filminumeroa 24288. Kiviliute 1960

F24291

Saaren kl. Hautaraunio Seppälän talon
maalla Majuvesen länsirannalla.
Valok. A.-L. Sivikusto.

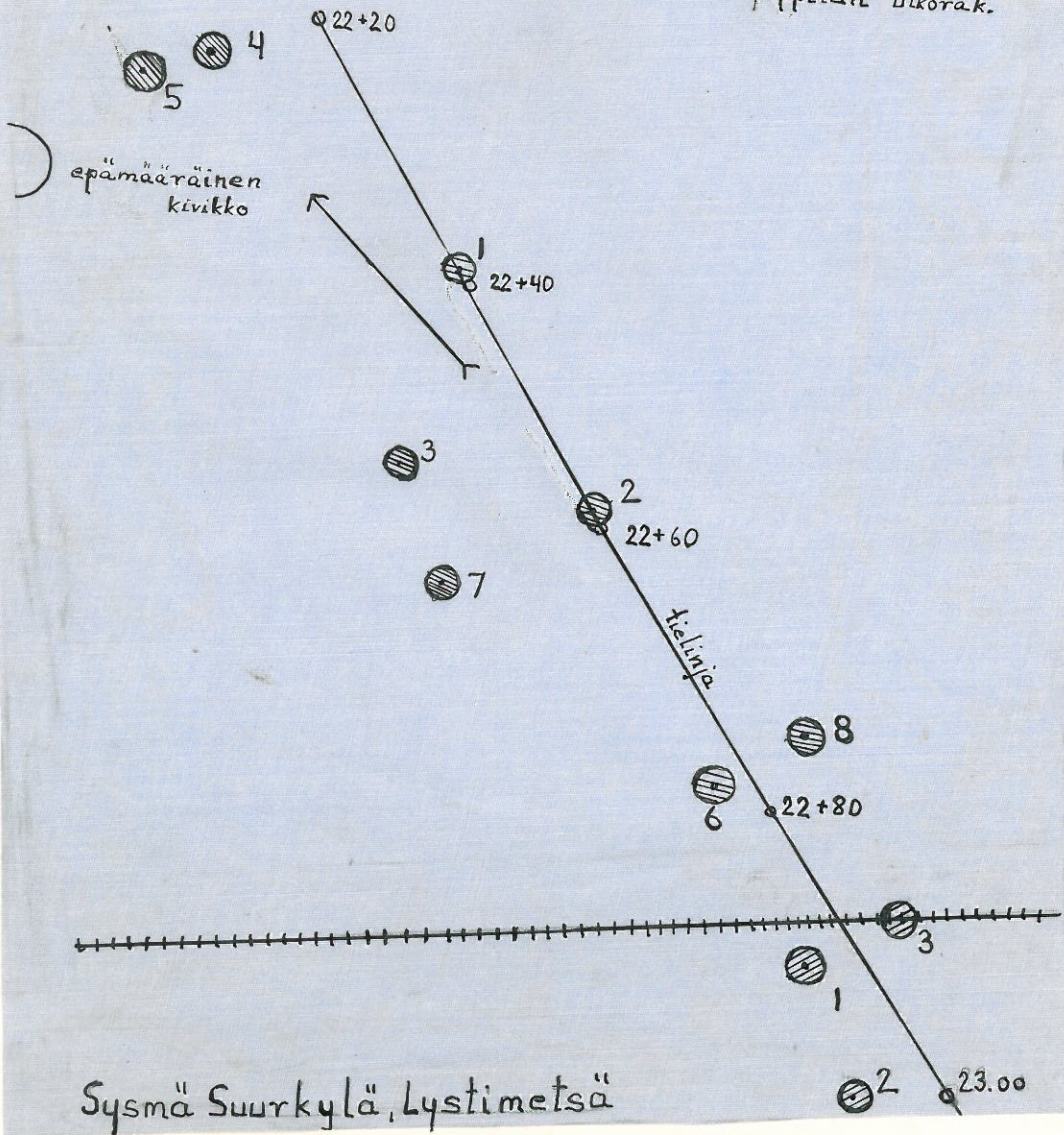
3

Sysmä, Suurkylä, Seurakunnan maa

⊙ = hautaraunio

Käsivarainen kartta luonnos

□ pappilan ulkorak.

Sysmä Suurkylä, Lystimetsä